

Seat No. **MAR-APR 2026 SUMMER EXAMINATION****4470 Master of Arts****Sub. Name: Public Policy****Sub. Code: 118138****Day and Date: Thursday ,23-04-2026****Total Marks: 60****Time: 02:30 PM To 04:30 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) Solve following MCQ./बहुपर्यायी प्रश्न****[10]**

- i. In which country the discipline of Public Policy evolved?/सार्वजनिक धोरण ही शाखा प्रामुख्याने कोणत्या देशात विकसित झाली ?
 - A. India / भारत
 - B. USA / अमेरिका
 - C. Japan / जपान
 - D. China / चीन
- ii. Why Public Policy is significant?/ सार्वजनिक धोरण महत्त्वाचे का आहे ?
 - A. It ensures public welfare / ती लोककल्याण सुनिश्चित करते
 - B. It increases taxes / ती कर वाढवते
 - C. It controls judiciary / ती न्यायपालिका नियंत्रित करते
 - D. None of these / यापैकी नाही
- iii. Policy evaluation assesses/धोरण मूल्यांकन तपासते.
 - A. Outcomes / परिणाम
 - B. Weather / हवामान
 - C. Festivals / सण
 - D. Buildings / इमारती
- iv. Which of the following is an example of a transnational influence on public policy? / सार्वजनिक धोरणावर आंतरराष्ट्रीय प्रभावाचे उदाहरण कोणते ?
 - A. World Bank funding conditions / जागतिक बँकेच्या निधी अटी
 - B. Local student unions / स्थानिक विद्यार्थी संघटना
 - C. Village Panchayat decisions / ग्रामपंचायत निर्णय
 - D. Street-level media reports / स्थानिक माध्यम अहवाल
- v. Policy implementation involves/धोरण अंमलबजावणीमध्ये समाविष्ट आहे.
 - A. Writing books / पुस्तके लिहिणे
 - B. Making speeches / भाषणे करणे
 - C. Putting decisions into practice / निर्णय अंमलात आणणे
 - D. Arranging festivals / उत्सव आयोजित करणे

- vi. Water policy focuses on /जलधोरणकेंद्रित असते.
 A. Tourism / पर्यटनावर
 B. Water conservation / जलसंवर्धनावर
 C. Stock market / शेअर बाजारावर
 D. Space research / अवकाश संशोधनावर
- vii. India's Environment Policy emphasises/ भारताचे पर्यावरण धोरणवर भर देते.
 A. Sustainable development / शाश्वत विकास
 B. Rapid industrialization / जलद औद्योगिकीकरण
 C. Privatization / खाजगीकरण
 D. Entertainment / मनोरंजन
- viii. Agricultural MSP (Minimum Support Price) is related to
 ./कृषीतील किमान आधारभाव (MSP)शी संबंधित आहे.
 A. Festivals / सण उत्सव
 B. Farmers' income / शेतकऱ्यांचे उत्पन्न
 C. Sports / क्रीडा
 D. None of these/ यापैकी नाही
- ix. Industrial Policy promotes /औद्योगिक धोरण प्रोत्साहन देते.
 A. Tourism only / फक्त पर्यटनाला
 B. Folk dance / लोकनृत्याला
 C. Marriage events / विवाह समारंभाला
 D. Industrial growth / औद्योगिक वाढीला
- x. Agriculture policy focuses on / कृषी धोरणाचा मुख्य भर..... वर आहे.
 A. Income/ उत्पन्न
 B. Culture/ संस्कृती
 C. Food security / अन्न सुरक्षा
 D. Games / खेळ

Q2) Write short notes (Any Four)/ टिपा लिहा (कोणतेही चार).

[20]

- Nature of Public Policy / सार्वजनिक धोरणाचे स्वरूप
- Intellectual foundation of Public policy. / सार्वजनिक धोरणाची वैचारिक बैठक
- Non-Governmental Organizations and Public Policy / अशासकीय संघटना आणि सार्वजनिक धोरण
- Importance of Water Policy / पाणी धोरणाचे महत्त्व
- Constitutional Rights of Minorities / अल्पसंख्याकांचे संवैधानिक अधिकार
- Public Policy in Feminist Perspective / स्त्रीवादी दृष्टीकोनातून सार्वजनिक धोरण

Q3) Long Answer Questions (Any Two) /दिर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन).

[20]

- Analyze the significance of Public Policy in modern democratic governance./ आधुनिक लोकशाही शासनात सार्वजनिक धोरणाचे महत्त्व विषद करा..

2. Analyse the role of Governmental Agencies in Policy making process./सार्वजनिक धोरण निर्मितीत शासकीय संस्थांची भूमिका विषद करा.
3. Examine the science and technology policy of India. /भारताच्या विज्ञान व तंत्रज्ञान धोरणाचे परीक्षण करा.
4. Explain the India's policy regarding Women./ भारताचे महिला विषयक धोरण स्पष्ट करा.

Q4) Answer the following (Any One) / खालील प्रश्नाचे उत्तर द्या (कोणताही एक). [10]

1. Explain in detail the stages of evolution of the discipline of Public Policy. सार्वजनिक धोरण या अभ्यास शाखेच्या विकासावस्था सविस्तर स्पष्ट करा.

2 Explain in detail the India's Environment Policy./ भारताचे पर्यावरण धोरण सविस्तर स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (118138) Public Policy Part 1 SEM 2

Seat No. **MAR-APR 2026 SUMMER EXAMINATION****4470 Master of Arts****Sub. Name: Political Sociology****Sub. Code: 118148****Day and Date: Monday ,27-04-2026****Total Marks: 60****Time: 02:30 PM To 04:30 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) Solve following MCQ.****[10]**

- i. Who is the author of the book 'Das Capital'?/
'दास कॅपिटल' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत ?
A. Max Weber / मॅक्स वेबर
B. Karl Popper / कार्ल पॉपर
C. Karl Marx / कार्ल मार्क्स
D. Gramsci / ग्राम्शी
- ii. Who has coined the term 'Political Socialization'?/
'राजकीय समाजीकरण' ही संज्ञा कोणी मांडली ?
A. Max Weber / मॅक्स वेबर
B. Rosa Luxemburg / रोझा लुझम्बर्ग
C. Karl Marx / कार्ल मार्क्स
D. Herbert Hyman / हर्बर्ट हेमन
- iii. Which of the following type of Authority is not stated by Max Weber ?
/ मॅक्स वेबर यांनी खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या अधिकाराचा उल्लेख केलेला नाही ?
A. Legal- Rational / वैधानिक
B. Magical / जादुई
C. Traditional / पारंपारिक
D. Charismatic / दिव्यबलयी
- iv. Who defined Political Sociology as "the study of the interrelationship between society and polity, social structures and political institution." / राजकीय समाजशास्त्राची "समाज आणि राज्यव्यवस्था व सामाजिक रचना आणि राजकीय संस्था यातील परस्पर संबंधाचा अभ्यास" अशी व्याख्या कोणी केली ?
A. Levis A. Coser / लेविस ए. कोजर
B. Max Weber / मॅक्स वेबर
C. Michael Rush / मायकल रश
D. S. M. Lipset / एस. एम. लिपसेट
- v. Who wrote the book 'The Political System'? 'द पॉलिटिकल सिस्टम' हे ग्रंथ कोणी लिहिले ?

- A. Graham Wallas / ग्रॅहम वालास
 B. David Easton / डेविड इस्टन
 C. Levis A Coser / लेविस ए. कोजर
 D. Max Weber / मॅक्स वेबर
- vi. Who gave the concept of 'Dominant Caste'? / 'वर्चस्वशाली जात' ही संकल्पना कोणी मांडली ?
 A. Gail Omvedt / गेल ओम्वेट
 B. Chatopadhyay / चटोपाध्याय
 C. M. N. Shrinivasan / एम. एन. श्रीनिवासन
 D. Ranjit Guha / रणजीत गुहा
- vii. Gender is/ लिंगभाव हेअसतो.
 A. Socio- Cultural / सामाजिक – सांस्कृतिक
 B. Natural / नैसर्गिक
 C. Socio- Political / सामाजिक – राजकीय
 D. Socio- Economical / सामाजिक- आर्थिक
- viii. Who of the following is considered as Political Sociologist? / खालीलपैकी कोण राजकीय समाज शास्त्रज्ञ म्हणून ओळखला जातो ?
 A. Albert Einstein / अल्बर्ट आइन्स्टीन
 B. Rutherford / रुदरफोर्ड
 C. Herbert Spencer / हर्बर्ट स्पेन्सर
 D. All of the Above / वरील सर्व
- ix. Value related study is conducted inapproach. /दृष्टीकोनात मूल्यासंबंधी अभ्यास केला जातो.
 A. Behavioralism / वर्तनवाद
 B. Post – Behavioralism / उत्तर वर्तनवाद
 C. Structuralism / संरचनावाद
 D. None of the Above / वरील पैकी नाही
- x. Which of the following Caste in Tamil Nadu is considered as Dominant Caste? / खालीलपैकी तामिळनाडू मधील वर्चस्वशाली जातीमध्ये कोणत्या जातीचा समावेश होतो ?
 A. Mudaliyar / मुदलियार
 B. Thevar / थेवर
 C. Gounder / गौंडर
 D. All of the Above / वरील सर्व

Q2) Short Notes (Any four) / टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

1. Dominant Caste / वर्चस्वशाली जाती
2. Middle Class / मध्यम वर्ग
3. Marxian Approach / मार्क्सवादी दृष्टीकोन
4. Characteristics of Gender / लिंगभावाची वैशिष्ट्ये
5. Significance of Political Sociology / राजकीय समाजशास्त्राचे महत्त्व
6. Weberian Approach / वेबरचा दृष्टीकोन

Q3) Long Answer Questions (Any Two) / दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन)

[20]

- 1) Explain the emergence of political sociology as a field of study. / अभ्यासाचे क्षेत्र म्हणून राजकीय समाजशास्त्राचा उदय स्पष्ट करा.
- 2) Examine the Behavioral Approach in Political Sociology / राजकीय समाजशास्त्रातील वर्तनवादी दृष्टिकोनाचे परीक्षण करा.
- 3) Explain the Marxian view of Capitalist Class / भांडवलदार वर्गासंदर्भात मार्क्सवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- 4) Discuss the Gender Politics in India. / भारतातील लिंगभाव राजकारणाची चर्चा करा.

Q4) Long Answer question (Any One) / दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणताही एक)

[10]

- 1) Explain the nature and scope of political sociology. / राजकीय समाजशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- 2) Discuss in detail the Meaning and Nature of Gender. / लिंगभावाचे अर्थ आणि स्वरूपाची सविस्तर चर्चा करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (118148) Political Sociology Part 1 SEM 2

Seat No. **MAR-APR 2026 SUMMER EXAMINATION****4470 Master of Arts - NEP2020-2.0****Sub. Name: Co-operative Thought and Administration****Sub. Code: 96789/92267/61697****Day and Date: Friday ,17-04-2026****Total Marks: 80****Time: 02:30 PM To 05:30 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks**

- Q1) A.** Fill in the blanks रिकाम्या जागा भरा **[12]**
- i. The book "The Social Philosophy of Co-operation" was written by _____.
 "दि सोशल फिलॉसॉफी ऑफ को-ऑपरेशन" हा ग्रंथ _____ यांनी लिहिला.
 A. Schulze-Delitzsch शुल्झे डेलिझ
 B. Paul Lambert पॉल लॅम्बर्ट
 C. Raiffeisen रफायझन
 D. Charles Fourier चार्ल्स फोरियर
- ii. _____ works as an executive officer in the day-to-day administration of the institution.
 _____ हा संस्थेच्या दैनंदिन कामकाजातील एक कार्यकारी अधिकारी म्हणून काम करतो.
 A. President अध्यक्ष
 B. Secretary सचिव
 C. Vice-President उपाध्यक्ष
 D. Clerk लिपिक
- iii. The scheme "Rural Women and Rural Development" started in _____.
 "ग्रामीण महिला व ग्रामीण विकास" ही योजना _____ मध्ये सुरु झाली.
 A. 1982-83 १९८२-८३
 B. 1985-86 १९८५-८६
 C. 1990-91 १९९०-९१
 D. 1975-76 १९७५-७६
- iv. The 97th Constitutional Amendment came into force in Maharashtra from _____.
 ९७ वी घटनादुरुस्ती महाराष्ट्रात _____ पासून लागू झाली.
 A. 2012 २०१२
 B. 2013 २०१३
 C. 2014 २०१४
 D. 2015 २०१५
- v. The concept of "Co-operative Commonwealth" was proposed by _____.
 "सहकारी लोकराज्य" ही संकल्पना _____ यांनी मांडली.
 A. Vaikunthbhai Mehta वैकुंठभाई मेहता

- B. , Prof. D. R. Gadgil प्रा. डी. आर. गाडगीळ
 C. , Prof. Karve प्रा. कर्वे
 D. Dr. Punjabrao Deshmukh डॉ. पंजाबराव देशमुख

vi. The notice of the first general meeting must be given _____ days in advance.

पहिल्या सर्वसाधारण सभेची नोटीस _____ दिवस आधी द्यावी लागते.

- A. 10 १०
 B. 12 १२
 C. 14 १४
 D. 15 १५

B. Match the pairs जोड्या जुळवा

[2]

Group 1

Group 2

1. Training of Rural Youth
for Self Employment
(TRYSEM) स्वयंरोजगारासाठी
ग्रामीण युवकांना प्रशिक्षण
2. Prime Minister
Employment Scheme
पंतप्रधान रोजगार योजना
3. Indian Youth Power
Trust भारतीय युवाशक्ती ट्रस्ट
4. Artisan Training Scheme
कारागीर प्रशिक्षण योजना

- a. 1993 १९९३
 b. 1979 १९७९
 c. 1950 १९५०
 d. 1990 १९९०

- A. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
 B. 1-b, 2-a, 3-d, 4-c
 C. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
 D. 1-b, 2-c, 3-a, 4-d

C. Match the pairs जोड्या जुळवा

[2]

Group 1

Group 2

1. Deccan Agriculturists
Relief Act डेक्कन शेतकरी मदत
कायदा
2. Land Improvement
Loans Act शेती सुधारणा कर्ज
कायदा
3. Agriculturists Loans Act
शेतकरी कर्ज कायदा
4. Maharashtra Co-
operative Societies Act
महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा

- a. 1960
 b. 1879
 c. 1884
 d. 1883

- A. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d

- B. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
- C. 1-c, 2-b, 3-a, 4-d
- D. 1-b, 2-d, 3-c, 4-a

D. Choose the correct statement योग्य विधान निवडा [2]

I. Rochdale is known as the father of Co-operation.

रॉशडेल यांना सहकाराचा जनक म्हणून ओळखले जाते.

II. Rochdale Equitable Pioneers Society was established under the Friendly Society Act.

रॉशडेल इक्विटेबल पायोनियर्स सोसायटीची स्थापना फ्रेंडली सोसायटी कायद्याखाली झाली.

- A. Statement 1 is correct, statement 2 is incorrect. विधान 1 बरोबर, विधान 2 चूक
- B. Statement 1 is wrong, statement 2 is correct. विधान 1 चूक, विधान 2 बरोबर
- C. Both statements are correct. दोन्ही विधाने बरोबर
- D. Both statements are wrong. दोन्ही विधाने चूक

E. Choose the correct statement योग्य विधान निवडा [2]

I. There are mainly four elements in the management of a co-operative society.

सहकारी संस्थेच्या व्यवस्थापनामध्ये प्रामुख्याने चार घटकांचा समावेश असतो.

II. Certain responsibilities and duties are assigned to these four elements according to the co-operative law and the by-laws of the institution.

या चार घटकांवर सहकारी कायदा आणि संस्थेच्या पोटनियमांनुसार काही महत्त्वाच्या जबाबदाऱ्या व कामे सोपवली जातात.

- A. Statement 1 is correct, statement 2 is incorrect. विधान 1 बरोबर, विधान 2 चूक
- B. Statement 1 is wrong, statement 2 is correct. विधान 1 चूक, विधान 2 बरोबर
- C. Both statements are correct. दोन्ही विधाने बरोबर
- D. Both statements are wrong. दोन्ही विधाने चूक

Q2) Write short notes (Any four) टिपा लिहा (कोणत्याही चार) [20]

- a. Components of International Co-operative Alliance आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेचे घटक
- b. Paul Lambert पॉल लॅम्बर्ट
- c. Principles of Institutional Administration संस्था प्रशासनाची तत्त्वे
- d. Characteristics of Leadership नेतृत्वाची वैशिष्ट्ये
- e. Structure of Supervision पर्यवेक्षणाची रचना
- f. Characteristics of Co-operative Management सहकारी व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये

Q3) Long answer questions (Attempt any two) दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन सोडवा) [20]

- a. Explain the principles of Co-operation.

सहकारी तत्त्वे स्पष्ट करा.

- b. Explain Henry Fayol's General principles of management.
हेन्री फेऑल यांची व्यवस्थापनाची सर्वसाधारण तत्त्वे स्पष्ट करा.
- c. Explain the meaning of leadership and describe the essential qualities of a leader.
नेतृत्वाचा अर्थ सांगून नेतृत्वांमधील आवश्यक गुण सांगा.
- d. Explain the features of the Maharashtra Co-operative Societies Act (1960).
महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा (1960) याची वैशिष्ट्ये सांगा.

Q4) Long answer question (Attempt any one) दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणताही एक सोडवा) [20]

- a. Explain the contribution of Co-operation leader Tatya Saheb Kore in the co-operative movement.
सहकार महर्षी तात्यासाहेब कोरे यांचे सहकार चळवळीत योगदान स्पष्ट करा.
- b. Explain the duties of an Auditor.
अंकेक्षकाची कर्तव्ये स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0	(96789) Co-operative Thought and Administration	Part 2 SEM 4
2] (4462) Master of Arts (CBCS)	(92267) Co-operative Thoughts and Administration	Part 2 SEM 4
NEP-2020		
3] (434) Master of Arts (Semester/Credit)CBCS	(61697) Co-operative Thoughts and Administration	Part 2 SEM 4

Seat No. _____

QP-12709

Total No. of Pages : 4

MAR-APR 2026 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts - NEP2020-2.0

Sub. Name: Economics of Growth and Development

Sub. Code: 96787/92266/61696

Day and Date: Wednesday, 15-04-2026

Total Marks: 80

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

**Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks**

Q1) A. Multiple choice questions (Six) (02 marks each) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्य पुन्हा [12]
लिहा (प्रत्येकी 2 गुण) Pattern 1: Plain question with 4 alternatives. (12 Marks)

i. The minimum necessary effort theory of economic development was propounded by.....आर्थिक विकासासंबंधीचा किमान आवश्यक प्रयत्न सिध्दांतयांनी मांडला

A. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल

B. Paul Samuelson पॉल सॅम्युअलसन

C. Prof Harvey Liebensteinin प्रो हार्वे लायबेन्स्टिन

D. A C Pigou ए सी पिगू

ii. --- is an instrument of monetary policy ---- हे मौद्रिक धोरणाचे साधन आहे

A. Tax कर

B. Public debt सार्वजनिक कर्ज

C. Public expenditure सार्वजनिक खर्च

D. Interest rate व्याजदर

iii. Demonetization in India - was done this year भारतात विमुद्रीकरण -
या वर्षी करण्यात आले

A. 2015

B. 2016

C. 2017

D. 2018

iv. Human Development Index

includes... मानव विकास निर्देशांकामध्ये.....चा समावेश केला जातो.

A. Aryumanआर्युमान

B. Knowledge ज्ञान

C. Quality of life जीवनमान दर्जा

D. All of the above वरील सर्व

v. National income measurement includes - - components राष्ट्रीय उत्पन्न मापनामध्ये - -
घटकांचा समावेश होतो

- A. Per capita real income दरडोई
वास्तव उत्पत्ती
- B. well-being, आर्थिक कल्याण
- C. social index
सामाजिक निर्देशांक
- D. All of the above वरील सर्व

vi. Prof. Solow's paradigm itself is called... प्रा. सोलो यांच्या प्रतिमानालाच असे म्हणतात.

- A. Steady-run paradigm स्थिरकालीन प्रतिमान
- B. Short-run growth paradigm अल्पकालीन वाढीचे प्रतिमान
- C. Long run growth pattern दीर्घकालीन वाढीचे प्रतिमान
- D. None of these यापैकी नाही

B. Pattern 2: Match the following with four alternatives. 2 Marks) [2]

Group 1	Group 2
1. Washington Accord वॉशिंग्टन करार	a. 1990
2. First Human Development Report पहिला मानव विकास अहवाल	b. 1951
3. Golden Savings Rule सुवर्ण बचत नियम	c. 1980
4. First Five Year Plan पहिली पंचवार्षिक योजना	d. 1961

- A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
- B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
- C. 1-c, 2-a, 3-d, 4-b
- D. 1-d, 2-b, 3-c, 4-a

C. Match the following with four alternatives. (2 Marks) [2]

Group 1	Group 2
1. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल	a. General Theory जनरल थेअरी
2. Karl Marx कार्ल मार्क्स	b. Das Kapital दास कॅपिटल
3. Adam Smith अॅडम स्मिथ	c. Asian Drama एशियन ड्रामा
4. Lord Keynes लॉर्ड केन्स	d. National Wealth राष्ट्राची संपत्ती

- A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
- B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
- C. 1-c, 2-b, 3-a, 4-d
- D. 1-c, 2-d, 3-b, 4-a
2-b, 3-d

D. 1) The NITI Aayog was established in 2015.

नीती आयोगाची स्थापना 2015 मध्ये करण्यात आली

2) Principles of Political Economy and Taxation by David Ricardo in the year 1817 Wrote this book.

डेव्हिड रिकार्डो यांनी सन 1817 साली Principles of Political Economy and Taxation हा ग्रंथ लिहिला.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे

B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे

C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.

D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

E. 1) India's Eleventh Five Year Plan aimed at inclusive [2] growth. भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचे सर्वसमावेशक वृद्धी हे उद्दिष्ट होते.

2) The period of India's Eleventh Five Year Plan was from 1 April 2012 to 31 March 2017 भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कार्यकाल 1 एप्रिल 2012 ते 31 मार्च 2017 हा होता.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे.

B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे.

C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.

D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

Q2) Write Short Notes: (any four out of six) टिपा लिहा (सहापैकी कोणत्याही चार) (Answer Limit: [20] 150-200 Words)

a. Indicators of economic development measurement आर्थिक विकास मापनाचे निर्देशक [5]

b. Paradigm of Herod Domar हेरॉड डोमरचे प्रतिमान [5]

c. Objectives of fiscal policy राजकोषिय धोरणाची उद्दिष्ट्ये [5]

d. Kuznets curve कुझनेट वक्र [5]

e. Capital intensive production techniques भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्र [5]

f. Contemporary developmental issues समकालीन विकासविषयक समस्या [5]

Q3) Short answer questions (any two out of four) थोडक्यात उत्तरे लिहा (चारपैकी [20] कोणतेही दोन) (answer limit: 300-400 Words)

a. Explain Karl Marx's theory of surplus [10] value. कार्ल मार्क्स यांचा अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा सिद्धांताचे स्पष्टीकरण

- b. David Ricardo's Theory of Economic Development. [10]
डेव्हिड रिकार्डोचा आर्थिक विकासाचा सिध्दांत.
- c. Review India's post-liberalization development performance. [10]
भारताच्या उदारीकरणानंतरच्या विकास कामगिरीचा आढावा घ्या.
- d. Explain the advantages and disadvantages of [10]
decentralization. विकेंद्रीकरणाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा

Q4) Long answer question (any One out of Two) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी कोणताही एक) [20]
(answer limit: 600 – 800 Words)

- a. Explain the basic characteristics of an underdeveloped country by giving the [20]
definition of economic development.
अविकसित देशाची मुलभूत वैशिष्ट्ये सांगून आर्थिक वृद्धीचे निर्देशक स्पष्ट करा.
- b. Explain and critically examine the two-sector model of development proposed [20]
by Fay Rannis. फे रॅनिस यांनी मांडलेले विकासाचे द्वि-
क्षेत्रीय प्रतिमान स्पष्ट करून त्याचे टीकात्मक परीक्षण करा

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (96787) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
- 2] (4462) Master of Arts (CBCS).NEP-2020 (92266) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
- 3] (434) Master of Arts (Semester/Credit) CBCS (61696) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4

Seat No. _____

QP-12709

Total No. of Pages : 4

MAR-APR 2026 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts - NEP2020-2.0

Sub. Name: Economics of Growth and Development

Sub. Code: 96787/92266/61696

Day and Date: Wednesday, 15-04-2026

Total Marks: 80

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

**Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks**

Q1) A. Multiple choice questions (Six) (02 marks each) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्य पुन्हा [12]
लिहा (प्रत्येकी 2 गुण) Pattern 1: Plain question with 4 alternatives. (12 Marks)

i. The minimum necessary effort theory of economic development was propounded by.....आर्थिक विकासासंबंधीचा किमान आवश्यक प्रयत्न सिध्दांतयांनी मांडला

A. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल

B. Paul Samuelson पॉल सॅम्युअलसन

C. Prof Harvey Liebensteinin प्रो हार्वे लायबेन्स्टिन

D. A C Pigou ए सी पिगू

ii. --- is an instrument of monetary policy ---- हे मौद्रिक धोरणाचे साधन आहे

A. Tax कर

B. Public debt सार्वजनिक कर्ज

C. Public expenditure सार्वजनिक खर्च

D. Interest rate व्याजदर

iii. Demonetization in India - was done this year भारतात विमुद्रीकरण -
या वर्षी करण्यात आले

A. 2015

B. 2016

C. 2017

D. 2018

iv. Human Development Index

includes... मानव विकास निर्देशांकामध्ये.....चा समावेश केला जातो.

A. Aryumanआर्युमान

B. Knowledge ज्ञान

C. Quality of life जीवनमान दर्जा

D. All of the above वरील सर्व

v. National income measurement includes - - components राष्ट्रीय उत्पन्न मापनामध्ये - -
घटकांचा समावेश होतो

- A. Per capita real income दरडोई
वास्तव उत्पत्ती
- B. well-being, आर्थिक कल्याण
- C. social index
सामाजिक निर्देशांक
- D. All of the above वरील सर्व

vi. Prof. Solow's paradigm itself is called... प्रा. सोलो यांच्या प्रतिमानालाच असे म्हणतात.

- A. Steady-run paradigm स्थिरकालीन प्रतिमान
- B. Short-run growth paradigm अल्पकालीन वाढीचे प्रतिमान
- C. Long run growth pattern दीर्घकालीन वाढीचे प्रतिमान
- D. None of these यापैकी नाही

B. Pattern 2: Match the following with four alternatives. 2 Marks) [2]

Group 1	Group 2
1. Washington Accord वॉशिंग्टन करार	a. 1990
2. First Human Development Report पहिला मानव विकास अहवाल	b. 1951
3. Golden Savings Rule सुवर्ण बचत नियम	c. 1980
4. First Five Year Plan पहिली पंचवार्षिक योजना	d. 1961

- A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
- B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
- C. 1-c, 2-a, 3-d, 4-b
- D. 1-d, 2-b, 3-c, 4-a

C. Match the following with four alternatives. (2 Marks) [2]

Group 1	Group 2
1. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल	a. General Theory जनरल थेअरी
2. Karl Marx कार्ल मार्क्स	b. Das Kapital दास कॅपिटल
3. Adam Smith अॅडम स्मिथ	c. Asian Drama एशियन ड्रामा
4. Lord Keynes लॉर्ड केन्स	d. National Wealth राष्ट्राची संपत्ती

- A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
- B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
- C. 1-c, 2-b, 3-a, 4-d
- D. 1-c, 2-d, 3-b, 4-a
2-b, 3-d

D. 1) The NITI Aayog was established in 2015.

नीती आयोगाची स्थापना 2015 मध्ये करण्यात आली

2) Principles of Political Economy and Taxation by David Ricardo in the year 1817 Wrote this book.

डेव्हिड रिकार्डो यांनी सन 1817 साली Principles of Political Economy and Taxation हा ग्रंथ लिहिला.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे

B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे

C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.

D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

E. 1) India's Eleventh Five Year Plan aimed at inclusive growth. भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचे सर्वसमावेशक वृद्धी हे उद्दिष्ट होते. [2]

2) The period of India's Eleventh Five Year Plan was from 1 April 2012 to 31 March 2017 भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कार्यकाल 1 एप्रिल 2012 ते 31 मार्च 2017 हा होता.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे.

B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे.

C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.

D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

Q2) Write Short Notes: (any four out of six) टिपा लिहा (सहापैकी कोणत्याही चार) (Answer Limit: [20] 150-200 Words)

a. Indicators of economic development measurement आर्थिक विकास मापनाचे निर्देशक [5]

b. Paradigm of Herod Domar हेरॉड डोमरचे प्रतिमान [5]

c. Objectives of fiscal policy राजकोषिय धोरणाची उद्दिष्ट्ये [5]

d. Kuznets curve कुझनेट वक्र [5]

e. Capital intensive production techniques भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्र [5]

f. Contemporary developmental issues समकालीन विकासविषयक समस्या [5]

Q3) Short answer questions (any two out of four) थोडक्यात उत्तरे लिहा (चारपैकी [20] कोणतेही दोन) (answer limit: 300-400 Words)

a. Explain Karl Marx's theory of surplus value. कार्ल मार्क्स यांचा अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा सिद्धांताचे स्पष्टीकरण [10]

- b. David Ricardo's Theory of Economic Development. [10]
डेव्हिड रिकार्डोचा आर्थिक विकासाचा सिध्दांत.
- c. Review India's post-liberalization development performance. [10]
भारताच्या उदारीकरणानंतरच्या विकास कामगिरीचा आढावा घ्या.
- d. Explain the advantages and disadvantages of [10]
decentralization. विकेंद्रीकरणाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा

Q4) Long answer question (any One out of Two) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी कोणताही एक) [20]
(answer limit: 600 – 800 Words)

- a. Explain the basic characteristics of an underdeveloped country by giving the [20]
definition of economic development.
अविकसित देशाची मुलभूत वैशिष्ट्ये सांगून आर्थिक वृद्धीचे निर्देशक स्पष्ट करा.
- b. Explain and critically examine the two-sector model of development proposed [20]
by Fay Rannis. फे रॅनिस यांनी मांडलेले विकासाचे द्वि-
क्षेत्रीय प्रतिमान स्पष्ट करून त्याचे टीकात्मक परीक्षण करा

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (96787) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
- 2] (4462) Master of Arts (CBCS).NEP-2020 (92266) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
- 3] (434) Master of Arts (Semester/Credit) CBCS (61696) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4

Seat No. **OCT-NOV 2025 WINTER EXAMINATION****7819 M.B.A.CBCS(Distance Mode)****Sub. Name: Corporate Policy and Strategic Management****Sub. Code: 93026****Total Marks: 80****Day and Date: Friday ,19-12-2025****Time: 10:30 AM To 01:30 PM****Instructions: 1. Figures to the right indicate full marks****Special Inst.: 1) Q. No. 1 & Q. No. 5 are compulsory.
2) Attempt any two questions from Q. No. 2 to Q. No. 4.****[20]****Q1) Case study**

Meters Limited is a company engaged in the designing, manufacturing, and marketing of instruments like speed meters, oil pressure gauges, and so on, that are fitted into two and four wheelers. Their current investment in assets is around Rs. 5 crores and their last year turnover was Rs. 15 crores, just adequate enough to breakeven. The company has been witnessing over the last couple of years, a fall in their market share prices since many customers are switching over to a new range of electronic instruments from the range of mechanical instruments that have been the mainstay of Meters Limited. The Company has received a firm offer of cooperation from a competitor who is similarly placed in respect of product range. The offer implied the following: (i) transfer of the manufacturing line from the competitor to Meters Limited; (ii) manufacture of mechanical instruments by Meters Limited for the competitor to the latter's specifications and brand name; and (iii) marketing by the competitor.

The benefits that will accrue to Meters Limited will be better utilization of its installed capacity and appropriate financial compensation for the manufacturing effort. The production manager of Meters Limited has welcomed the proposal and points out that it will enable the company to make profits. The sales manager is doubtful about the same since the demand for mechanical instruments is shrinking. The chief Executive is studying the offer.

Questions:

- 1) What is divestment strategy? Do you see it being practiced in the given case? Explain.
- 2) What is stability strategy? Should Meters Limited adopt it?
- 3) What is expansion strategy? What are the implications for Meters Limited in case it is adopted?
- 4) What are your suggestions to the Chief Executive?

Q2) Explain BCG matrix & GAP analysis in detail.**[20]****Q3) What do you mean by strategic management? Explain in detail strategic management process.****[20]****[1]****P.T.O.**

Q4) What is meant by strategy evaluation? Explain the techniques of strategy evaluation [20]
and control?

Q5) Write short notes (any four) [20]
a) SWOT matrix
b) VUCA
c) Objectives
d) Mission
e) Resource Allocation
f) Vision

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (7819) M.B.A.CBCS(Distance Mode) (93026) Corporate Policy and Strategic Management Part 2 SEM 3

Seat No. **OCT-NOV 2025 WINTER EXAMINATION****7819 M.B.A.CBCS(Distance Mode)****Sub. Name: Services Marketing and Retail Marketing Paper IV****Sub. Code: 93032****Day and Date: Tuesday ,23-12-2025****Total Marks: 80****Time: 02:30 PM To 05:30 PM****Instructions: 1. Figures to the right indicate full marks****Special Inst.: Question number 1 and 5 are compulsory
Attempt any two questions from question number 2 to 4****Q1) Read the case carefully and answer the questions given below [20]**

UrbanTrend Fashion Hub is a mid-sized apparel store located in a popular shopping district. The store recently underwent a renovation to create a more modern and premium shopping experience. New display tables, mannequins, and decorative partitions were added to highlight seasonal collections. Last Sunday, the store launched its festive wear collection, attracting a large number of walk-in customers. However, many shoppers appeared confused while navigating the store. Several customers accidentally walked into staff-only areas, mistaking them for trial room corridors. Some visitors stood at the entrance for a few seconds trying to decide which direction to move in, and a few even left the store without exploring much. During peak hours, bottlenecks formed near the centre display table, causing discomfort and blocking access to the accessories section. Staff members noticed that customers spent very little time browsing compared to previous months, and sales of certain categories remained low despite attractive merchandising and promotional discounts. The Store Manager is confident about the product quality and pricing but is concerned that something in the shopping experience is discouraging customers from exploring the store fully.

Questions:

- a. Identify and explain the retail issues presented in the case. [10]
- b. Suggest managerial actions to improve the store layout and circulation flow [10] based on retailing concepts.

Q2) Define 'Services'. Discuss the characteristics of services. Elaborate the difference [20] between goods and services.

Q3) Highlight the importance of process and people in service marketing. [20]

Q4) Explain the meaning and scope of retailing. Elaborate the classification of retailing in [20] detail.

Q5) Write short notes on ANY FOUR [20]

[1]**P.T.O.**

a.	Service Blueprint	[5]
b.	Servicescape	[5]
c.	Retail Formats	[5]
d.	Visual Merchandising	[5]
e.	Online Retailing Strategy	[5]
f.	Non- store Retailing	[5]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (7819) M.B.A.CBCS(Distance Mode) (93032) Services Marketing and Retail Marketing
Paper IV

Part 2 SEM 4

Seat No. _____

QP-12709

Total No. of Pages : 4

MAR-APR 2026 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts - NEP2020-2.0

Sub. Name: Economics of Growth and Development

Sub. Code: 96787/92266/61696

Day and Date: Wednesday, 15-04-2026

Total Marks: 80

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

**Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks**

Q1) A. Multiple choice questions (Six) (02 marks each) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्य पुन्हा [12]
लिहा (प्रत्येकी 2 गुण) Pattern 1: Plain question with 4 alternatives. (12 Marks)

i. The minimum necessary effort theory of economic development was propounded by.....आर्थिक विकासासंबंधीचा किमान आवश्यक प्रयत्न सिध्दांतयांनी मांडला

A. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल

B. Paul Samuelson पॉल सॅम्युअलसन

C. Prof Harvey Liebensteinin प्रो हार्वे लायबेन्स्टिन

D. A C Pigou ए सी पिगू

ii. --- is an instrument of monetary policy ---- हे मौद्रिक धोरणाचे साधन आहे

A. Tax कर

B. Public debt सार्वजनिक कर्ज

C. Public expenditure सार्वजनिक खर्च

D. Interest rate व्याजदर

iii. Demonetization in India - was done this year भारतात विमुद्रीकरण -
या वर्षी करण्यात आले

A. 2015

B. 2016

C. 2017

D. 2018

iv. Human Development Index

includes... मानव विकास निर्देशांकामध्ये.....चा समावेश केला जातो.

A. Aryumanआर्युमान

B. Knowledge ज्ञान

C. Quality of life जीवनमान दर्जा

D. All of the above वरील सर्व

v. National income measurement includes - - components राष्ट्रीय उत्पन्न मापनामध्ये - -
घटकांचा समावेश होतो

- A. Per capita real income दरडोई
वास्तव उत्पत्ती
- B. well-being, आर्थिक कल्याण
- C. social index
सामाजिक निर्देशांक
- D. All of the above वरील सर्व

vi. Prof. Solow's paradigm itself is called... प्रा. सोलो यांच्या प्रतिमानालाच असे म्हणतात.

- A. Steady-run paradigm स्थिरकालीन प्रतिमान
- B. Short-run growth paradigm अल्पकालीन वाढीचे प्रतिमान
- C. Long run growth pattern दीर्घकालीन वाढीचे प्रतिमान
- D. None of these यापैकी नाही

B. Pattern 2: Match the following with four alternatives. 2 Marks) [2]

Group 1	Group 2
1. Washington Accord वॉशिंग्टन करार	a. 1990
2. First Human Development Report पहिला मानव विकास अहवाल	b. 1951
3. Golden Savings Rule सुवर्ण बचत नियम	c. 1980
4. First Five Year Plan पहिली पंचवार्षिक योजना	d. 1961

- A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
- B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
- C. 1-c, 2-a, 3-d, 4-b
- D. 1-d, 2-b, 3-c, 4-a

C. Match the following with four alternatives. (2 Marks) [2]

Group 1	Group 2
1. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल	a. General Theory जनरल थेअरी
2. Karl Marx कार्ल मार्क्स	b. Das Kapital दास कॅपिटल
3. Adam Smith अॅडम स्मिथ	c. Asian Drama एशियन ड्रामा
4. Lord Keynes लॉर्ड केन्स	d. National Wealth राष्ट्राची संपत्ती

- A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
- B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
- C. 1-c, 2-b, 3-a, 4-d
- D. 1-c, 2-d, 3-b, 4-a
2-b, 3-d

D. 1) The NITI Aayog was established in 2015.

नीती आयोगाची स्थापना 2015 मध्ये करण्यात आली

2) Principles of Political Economy and Taxation by David Ricardo in the year 1817 Wrote this book.

डेव्हिड रिकार्डो यांनी सन 1817 साली Principles of Political Economy and Taxation हा ग्रंथ लिहिला.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे

B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे

C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.

D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

E. 1) India's Eleventh Five Year Plan aimed at inclusive [2] growth. भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचे सर्वसमावेशक वृद्धी हे उद्दिष्ट होते.

2) The period of India's Eleventh Five Year Plan was from 1 April 2012 to 31 March 2017 भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कार्यकाल 1 एप्रिल 2012 ते 31 मार्च 2017 हा होता.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे.

B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे.

C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.

D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

Q2) Write Short Notes: (any four out of six) टिपा लिहा (सहापैकी कोणत्याही चार) (Answer Limit: [20] 150-200 Words)

a. Indicators of economic development measurement आर्थिक विकास मापनाचे निर्देशक [5]

b. Paradigm of Herod Domar हेरॉड डोमरचे प्रतिमान [5]

c. Objectives of fiscal policy राजकोषिय धोरणाची उद्दिष्ट्ये [5]

d. Kuznets curve कुझनेट वक्र [5]

e. Capital intensive production techniques भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्र [5]

f. Contemporary developmental issues समकालीन विकासविषयक समस्या [5]

Q3) Short answer questions (any two out of four) थोडक्यात उत्तरे लिहा (चारपैकी [20] कोणतेही दोन) (answer limit: 300-400 Words)

a. Explain Karl Marx's theory of surplus [10] value. कार्ल मार्क्स यांचा अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा सिद्धांताचे स्पष्टीकरण

- b. David Ricardo's Theory of Economic Development. [10]
डेव्हिड रिकार्डोचा आर्थिक विकासाचा सिध्दांत.
- c. Review India's post-liberalization development performance. [10]
भारताच्या उदारीकरणानंतरच्या विकास कामगिरीचा आढावा घ्या.
- d. Explain the advantages and disadvantages of [10]
decentralization. विकेंद्रीकरणाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा

Q4) Long answer question (any One out of Two) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी कोणताही एक) [20]
(answer limit: 600 – 800 Words)

- a. Explain the basic characteristics of an underdeveloped country by giving the [20]
definition of economic development.
अविकसित देशाची मुलभूत वैशिष्ट्ये सांगून आर्थिक वृद्धीचे निर्देशक स्पष्ट करा.
- b. Explain and critically examine the two-sector model of development proposed [20]
by Fay Rannis. फे रॅनिस यांनी मांडलेले विकासाचे द्वि-
क्षेत्रीय प्रतिमान स्पष्ट करून त्याचे टीकात्मक परीक्षण करा

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (96787) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
- 2] (4462) Master of Arts (CBCS).NEP-2020 (92266) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
- 3] (434) Master of Arts (Semester/Credit) CBCS (61696) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4